

VERDREVEN UIT ZIJN LAND.

I.

Op een herfstdag, zoowat 55 jaar vóór de geboorte van Christus, reden eenige Romeinsche legeroversten met hun gevolg op den grooten weg, die van Tongeren naar het Westen liep. In ons land woonden toen verscheidene volksstammen als Menapiërs, Morinnen, Nerviërs, Eburonen en de Romeinsche veldheer Julius Cesar had ze onderworpen. De Romeinen waren hier dus meester, maar moesten op hun hoede zijn voor opstanden.

— Zou de hoeve van dien Ambiorix nog verre zijn? vroeg een der legeroversten, die Tarcia heette.

— Volgens de inlichtingen van dien boer niet, antwoordde zijn naaste gezelschap, Tarpa. De hoeven daar in die weide zullen hem wel toebehooren.

— Ik verlang naar rust en spijs en drank, hernam Tarcia.

— We zullen eerst afwachten, hoe de vorst van dezen wilden volksstam ons ontvangt, sprak Tarpa.

— Een vorst? spotte Tarcia.

— Wel, zoo schijnen ze hem te beschouwen, hernam Tarpa.

— Hier in deze binnenlanden.

— Bij ons ook. Moeten we niet als afgezanten naar dien Ambiorix toe? vroeg Tarpa.

— Om hem onze bevelen te brengen! beweerde Tarcia.

— Laat mij het woord doen, want gij kunt uw gevoelens te slecht beheerschen, waarschuwde Tarpa. We moeten Ambiorix winnen door vriendschap. Zoo wil Julius Cesar het... En dan zult ge uw bekomst kunnen eten en drinken.

— Voor mij de heerlijkste taak.

— Ik weet het...

Weldra bemerkten de legeroversten eenige gebouwen, die wel van hout en leem waren opgericht, maar toch een zeker aanzien hadden.

— Daar zal dat paleis van dien Ambiorix staan, zei Tarcia. Een hoop krotten. Deze wilden moesten blijde zijn van ons te kunnen leeren.

— Als 't maar niet gepaard ging met het opbrengen van schattingen.

Uit een der gebouwen trad een stoere, toch slanke man. Hij droeg over een linnen onderkleed een mantel van ossenvel. En zijn hoofd was bedekt door een helm, waarop een buffelkop grijnsde. Aan zijn zij droeg de man een kort zwaard.

— Dat zal Ambiorix zijn, fluisterde Tarcia. Hij kijkt ons niet vriendelijk aan.

— Laat mij 't woord doen, stelde Tarpa voor.

Hij wenkte uit zijn gevolg een tolk, die zijn

woorden moest vertalen en daarna ook die van Ambiorix.

Tarpa vertelde, dat hij en zijn vriend, namens Julius Cesar, den opperbevelhebber kwamen, om het vroeger gesloten verbond van vriendschap te bevestigen.

— Troepen die een krijgstoht naar het land der Britten hebben gedaan, komen hier in de nabijheid overwinteren, zei Tarpa. En wij vragen uw hulp daarvoor.

Ambiorix noodigde de legeroversten in zijn woning. En hij riep eenige knechten, die de soldaten onder dak moesten brengen en tevens voor de paarden zouden zorgen.

Tarcia en Tarpa kregen eerst gelegenheid zich te wasschen en te verfrisschen.

— We worden goed ontvangen, zei Tarcia, 't valt me veel mee.

— Ambiorix is een verstandig man en begrijpt dat het zijn belang is met ons in vriendschap te leven. En 't zal slim zijn van ons hem met onderscheiding te behandelen. Ambiorix heeft grooten invloed op zijn volk. En de Eburonen, die hier wonen, vormen een machtige stam... Om hen in bedwang te houden, wordt ons kamp in deze streek opgesteld.

Verkwikt reeds door het wasschen, gingen Tarcia en Tarpa in de woonkamer.

Ze namen plaats op een bank en Ambiorix liet

krachtig bier voor hen brengen. Ook werden door een dienstmaagd spijzen opgediend.

Ambiorix zette de legeroversten aan toe te tasten. En Tarpa en Tarcia aten en dronken smakelijk.

Daarna spraken ze door de hulp van den tolk over Cesars plannen.

Ambiorix beloofde naar het kamp graan en voeder te brengen en de Romeinen in alles behulpzaam te zijn.

De afgezanten overnachtten in zijne woning. 's Anderendaags keerden ze tevreden over hun opdracht terug.

Ambiorix grijsde, toen hij de bende zag heen rijden.

— Ha, ge meent, dat de Eburonen voor goed onderworpen zijn, maar 't is niet waar! mompelde hij. We wachten onzen tijd af.

Hij riep een jongen man.

— Wenner, zei Ambiorix, ge moet een groote reis doen...

En de hoofdman der Eburonen vertelde, dat de Romeinen kampen vormden in de verschillende streken, hier bij de Eburonen, bij de Nerviërs, bij de Menapiërs en elders nog.

Ambiorix wilde nu besprekingen houden met afgevaardigden van de verschillende stammen om middelen te beramen tot het verjagen van den verdrukker.

Wenner moest daarom die verschillende stammen bezoeken. Denzelfden dag nog reed de bode te paard heen. Hij draafde langs de golvende velden van het Tongersche en kwam dan in het dichte Kolenwoud dat zich door ons land uitstrekte.

**
*

Veel Romeinsche troepen rukten aan. Ze maakten een groote versterking, omringd door wallen en grachten. Ze bouwden blokhuizen, magazijnen en stallen.

Ambiorix leverde graan en voeder en bracht ook vee. Het kamp had twee bevelhebbers, Sabinus en Cotta, en ze betuigden Ambiorix dank voor zijn hulp.

II.

Frieda was een meisje van achttien jaar. Ze had geen ouders meer en woonde met haar broeder Brinio in een leemen hut. Brinio was een luiaard. Hij liet Frieda al het werk doen en lag zelf dikwijls op een berenvel en dronk krachtig bier. Soms ging hij op jacht.

Frieda verdroeg alles in stilte en met geduld, toch hield ze veel van haar broer.

Eens was Brinio heel laat uitgebleven. Frieda lag reeds te bed, toen haar broer binnen trad. Hij

was niet dronken. Frieda hoorde hem zuchten. Ze stond op en vroeg haar broer wat hem scheelde.

— Niets, antwoordde Brinio.

— Hebt ge honger?

— Neen... Ga maar slapen! Ik blijf nog wat op.

— Ge ziet er zoo treurig uit.

— Dat raakt u niet! bromde Brinio. Laat mij met vrede...

En bedrukt keerde Frieda naar haar legerstede terug.

Den volgenden morgen bleef Brinio liggen.

Frieda was, zooals altijd, vroeg aan den arbeid.

Een man kwam op haar af.

— Ik kom om de koe, zei hij.

— De koe? herhaalde Frieda verwonderd.

Welke koe?

— Brinio's koe.

— Heeft mijn broer ze dan verkocht?

De man lachte.

— Dat zou hij willen, spotte hij. Neen, hij heeft de koe verspeeld gisteravond. Ik heb het dier met de teerlingen gewonnen.

Frieda werd bleek.

— Heeft Brinio onze koe verdubbeld? riep ze ontsteld uit.

— Ja. Waar is hij? Dan kan hij het bevestigen. Hij zal toch zijn woord houden.

Frieda ging in huis en riep haar broer.

— Daar is een man om onze koe, zei ze,

— Geef ze hem mee! sprak Brinio de oogen sluitend.

— Is het waar, dat gij ze verdubbeld hebt?

— Ja, ik ben ongelukkig geweest.

— O, Brinio, nu zijn we arm! kloeg Frieda.

— Laat me gerust! Ik ben hier de baas! Geef de koe mee, ik wil den kerel niet zien.

Frieda begreep, dat ze moest gehoorzamen. En schreiend keek ze het dier na... Ze had hard gewerkt om die koe te kunnen koopen. Ze was tot wat welstand geraakt. En op een avond verspeelde haar luie broer dat alles. Frieda had geen moed meer.

Brinio kwam bij haar.

— Zwijg over de koe! snauwde hij tot zijn zuster.

Hij vertrok, als ware hij toch beschaamd. Overal zou men het vertellen, dat Brinio zijn koe kwijt was en weer tot de armste lieden van den stam behoorde. Hij wilde trouwen met Dina, maar haar vader zou dit nu wel verhinderen.

Kon Brinio maar weer aan een koe geraken!

Hij kwam aan 't Romeinsch kamp. Daarbinnen was een menigte paarden en koeien.

— De vijand eischt steeds dieren op, dacht Brinio en ik bezit niets meer.

Somber zwierf hij rond.

— Ge kijkt zoo triestig! klonk het eensklaps. Daar naderde een ruiter. Het was Wenner, de

bode van Ambiorix: hij keerde van zijn reis terug.

— Droevig gestemd, omdat de Romeinen hier baas spelen? vroeg Wenner.

— We zijn geen vrije mannen meer, 't is waar, antwoordde Brinio, die niet over de ware reden van zijn somberheid wilde spreken.

— Gij zijt gereed om den vijand te helpen verjagen? Wel, kom binnen kort naar een vergadering in het Heilig Bosch. Dan zult ge goed nieuws hooren.

Wenner wilde er niets meer over zeggen en was ongeduldig Ambiorix verslag uit te brengen over zijn tocht.

Een paar weken later was er een vergadering in het Heilig bosch, waar de priesters de offers brachten aan de goden. De Eburonen waren toch heidenen, die God niet kenden en ook de Romeinen dienden afgoden.

Ambiorix ontving in het woud afgevaardigden van andere stammen, vooral van de Nerviërs. En er waren ook veel Eburonen aanwezig. Brinio gewaarschuwd door Wenner, die gaarne met Frieda zou trouwen, woonde ook de vergadering bij.

Ambicrix sprak over de verloren vrijheid. De Romeinen speelden den baas. Ze eischten vee en graan en nog veel meer. Ze zouden ook jonge Eburonen nemen, om ze als soldaat in hun legers te lijven... Ja, de hoofdman voorspelde, dat alle vrije mannen op den duur slaven zouden zijn.

De meeste mannen knikten instemmend. Ambiorix wilde een verbond tusschen de stammen om de Romeinen te verjagen.

Toen stond een oude man op. Het was Massa. Een lange baard gaf hem een eerbiedwaardig voorkomen.

— Broeders, zei hij, mijn taal zal u misschien niet bevallen, maar als eerlijk man moet ik u de waarheid zeggen. Wij zijn geen slaven van de Romeinen, al betalen we schatting, dat doet in het verre land hun eigen volk ook. En voor die schattingen krijgen we veel terug. De vreemdelingen schenken ons goede wegen, ze verbeteren den landbouw, bezorgen ons werktuigen daarvoor, die wij niet kenden. Over die goede wegen kunnen we handel drijven met menschen die ver wonen. We hebben betere huizen. En de Romeinen zullen ons nog in veel meer nuttig onderwijzen. Wij zijn niet onderworpen maar hebben een verbond van orde en vriendschap gesloten. Wij kunnen zulk een machtig volk niet verjagen. Wij hebben geen legioenen zooals zij. Wat zou het einde zijn van strijd: veel ellende voor ons allen, en misschien de heele verwoesting van ons land en van onzen stam.

En daarom, laat den vrede voort duren! Dat is mijn raad, als van een der oudsten in ons volk.

Men had al gebromd bij die woorden, maar nu stak een storm op. Er werd geroepen en ge-

schreeuwd. Nijdig keken velen naar den grijzen Massa en een driftkop riep zelfs: «Sla hem dood!»

Maar Ambiorix verhief bulderend zijn stem en gebod stilte.

— Massa zal geëerbiedigd worden, zei hij. Het woord is hier vrij, al vind ik ook de taal van Massa flauw en zwak. Ha, we zijn geen overwonnenen! En de Romeinen bouwden een kamp in het midden van ons land.

— Bij ons ook! riep een Nerviër.

— De vreemdelingen vragen meer dan een behoorlijke schatting, vervolgde Ambiorix. Ze leven op ons.

— Van mijn drie runderen hebben ze er twee weg gehaald, kloeg een der Eburonen.

En ook anderen deelden zulke gevallen mee.

Massa, de oude man, verliet de vergadering waar men hem zoo gehoond had. Hij keerde zich nog eens om en sprak luid:

— Zoo ge tot den strijd beslist, zal ik trouw op mijn plaats staan in uw rangen.

Maar de vergadering jouwde hem uit, al verbod Ambiorix dit door teekenen.

Er werd besloten tot strijd. De Eburonen zouden eerst het kamp aanvallen en dan oprukken naar de Nerviërs en met deze aldaar den vijand verdrijven.

De priesters slachtten offerdieren, strooiden graankorrels, maakten allerlei geheimzinnige ge-

baren en verklaarden ten slotte, dat de goden den krijgstoet zouden begunstigen.

Geestdriftig gingen de menschen heen. Ambiorix had hun verboden Massa leed te doen.

III.

Zekeren dag kwam Brinio heel laat thuis. Hij wekte zijn zuster.

— Frieda, sta op en kom mee, ik moet u wat toonen, zei hij.

Hij bracht haar bij twee koeien.

— Hoe komt gij daaraan? vroeg zijn zuster.

— We zijn rijker dan te voren, sprak Brinio. Ik heb een gelukkigen dag gehad. Ik zette veel op het spel... Ik was zoo beschaamd over onze armoede, dat ik alles waagde. Tegen een rijken landbouwer stelde ik me zelf als slaaf tegenover twee van zijn beste runderen. Verloer ik, dan zou ik een knecht worden, won ik, dan waren de koeien de mijne. En ik heb gewonnen.

— O, ge moest eens verloren hebben, zei Frieda huiverend.

— Dan zou ik slaaf geweest zijn.

— Mijn broeder!

— Ik had het verdiend, Frieda, door me zoo ellendig te gedragen. En ik wilde onzen welstand herstellen, of geheel vernederd worden, maar de goden zijn me genadig geweest. En Frieda, nu zal ik beter oppassen.

Al beefde het meisje bij de gedachte, dat haar broeder een slaaf had kunnen zijn nu verheugde ze zich toch zeer over het bezit van de twee koeien. En haar broer bezwoer dat hij voortaan dronkenschap en spel zou mijden.

Hij wilde met zijn stam mee strijden om het land te bevrijden. Met Wenner en anderen ging Brinio uit om het volk op te roepen. De voorbereidselen moesten in het geheim geschieden, opdat de Romeinen in hun kamp niets merkten.

Eindelijk was alles gereed. En op een donkeren avond leidde Ambiorix een kloeke bende naar het kamp. Allen waren wel gewapend. En men had een groote menigte honden mee, die ook hun wreede rol moesten vervullen en in staat waren Romeinen te verscheuren.

Eenige stoutmoedige kerels zwommen door de grachten, om de schildwachten op de wallen in stilte te dooden. Maar ze zagen er geen enkele.

Ze keerden bij Ambiorix terug.

— De Romeinen zijn zorgeloos, zeiden ze. Ze waken zelfs niet. Geen schildwacht is er te bespeuren.

— Te beter, sprak de hoofdman tevreden.

Hij gaf de laatste bevelen.

De bende naderde stil. Men legde boomstammen over de grachten. Maar eensklaps verschenen boogschutters en spieswerpers op de wallen en bestookten geweldig de Eburonen. Tegelijk werd

een poort geopend. Romeinsche ruitery bestormde de aanvallers. De honden blaften woedend en beten de paarden in de pooten. Veel Eburonen weerden zich geweldig. De Romeinen behaalden echter de overwinning en Ambiorix moest met zijn benden haastig vluchten. Vele gewonden en dooden bleven achter.

't Was een treurige terugkeer in de bosschen.

— De Romeinen verwachtten ons. Ze waren gewaarschuwd! klonk het woedend.

— Ja, we zijn verraden geworden!

Een der onzen heeft den vijand ingelicht, zoo raasde men dooreen.

En weldra hoorde men den naam van Massa.

Plots stond de grijsaard in het schijnsel der harsfakkels.

— Wie durft mij van verraad beschuldigen? riep hij verontwaardigd uit. Ik stond in de rij, gereed tot den strijd.

— Valschheid om ons te misleiden! schreeuwde een der driftigsten.

— Ja, ja, om onschuldig te lijken waart ge bij ons.

Het volk werd zoo opgewonden, dat Ambiorix den ouden man moest beschermen. De hoofdman zei, dat hij Massa morgen voor de vergadering zou brengen om de beschuldiging te onderzoeken.

Nu moest men de gewonden helpen en ook

maatregelen nemen om zelf niet door Romeinen overvallen te worden.

Maar Sabinus en Cotta waagden zich niet verder uit het kamp. Ze lieten in dien nacht de wallen versterken.

IV.

Den volgenden morgen verscheen Massa voor de vergadering. De mannen waren nog opgewonden. Ze konden het Massa niet vergeven, dat hij den strijd afgeraden had. En in hun wrok, maakten ze een verrader van hem.

— Ik ben geen verrader, sprak Massa. Ik heb een lang leven achter me en nooit heeft iemand me van oneerlijkheid kunnen betichten.

— Dat is waar, zei Ambiorix.

— Oprecht heb ik den strijd tegen de Romeinen ontraden, hernam Massa. We hadden vrede met hen gesloten...

— En ge wilt nu zeggen, dat ik valsch gehandeld heb? vroeg Ambiorix heftig. We hebben list gebruikt, dat doen de Romeinen ook. Hun zoogenaamde vriendschap is om ons te paaien. Ze ontstelen ons het vee. En als hun groote bevelhebber al onze jonge mannen noodig heeft, laat hij ze wegnemen voor zijn legers.

— Massa is zelf valsch! riep men.

En het volk joelde weer. Een jonge man trad naar voren.

— Massa is eenige dagen geleden in het kamp der Romeinen geweest! riep hij.

— Het bewijs! Het bewijs! tierde men. Massa is een verrader. Hij moet sterven.

— Hoe weet gij, dat Massa in het kamp van den vijand is geweest? vroeg Ambiorix aan den jongen man.

— Ik heb er hem zien uitkomen!

— Gij liegt, verklaarde Massa.

— Het bewijs van het verraad! klonk het weer.

En het volk eischte de doodstraf voor den grijsaard. Ambiorix werd overrompeld. Het volk werd ontevreden en murmureerde.

— Gij wilt Massa sparen, omdat hij uw vriend is, raasde een Eburoon. Maar wie schuldig is, moet sterven, zonder aanzien des persoons.

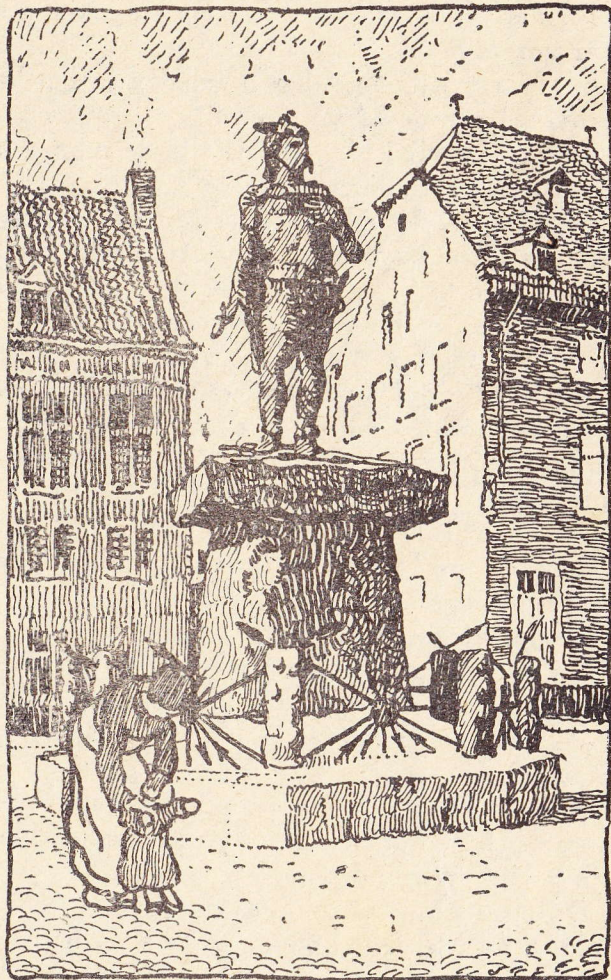
— Ja, joelde de menigte.

De oudsten moesten nu uitspraak doen. En ze verklaarden Massa schuldig aan verraad.

— Bij alle goden, ik ben onschuldig! riep de grijsaard.

Kalm bekeek hij de woedende schare. Ambiorix moest zich gedragen naar die uitspraak. Maar op zijn gelaat lag een droevige trek.

De straf zou voltrokken worden. Ambiorix stelde voor Massa te dooden met het zwaard.

Het standbeeld van Ambiorix te Tongeren.

— Neen, neen, sla hem met knuppels dood, als een hond! tierde iemand.

— Ja, dat verdient hij! jouwde men. Een eerlooze verrader.

Massa richtte zich in zijn volle gestalte op.

— Dood me, sprak hij, maar ik ben onschuldig.

Er waren opgewonden kerels, die hun knuppels reeds verhieven. Ze wilden in hun gramschap wel de beulen zijn.

Ze drongen reeds vooruit. Kalm wachtte de oude man hen af.

Maar plots riep iemand:

— Niets doen! niets doen! Massa is onschuldig!
't Was een meisje, dat door het volk drong.

— Frieda! zei iemand. Wat komt zij doen in een vergadering van mannen?

— Jaagt ze weg! joelde men.

— Ik ken den verrader! kreet ze.

— Laat ze dan nader treden! beval Ambiorix. Hij dwong de ruwsten tot gehoorzaamheid.

Frieda stond weenend voor den hoofdman. 't Was plots stil.

— Wie is de verrader? vroeg Ambiorix.

Frieda boog het hoofd.

— Mijn broeder Brinio, antwoordde ze.

Een schok voer door de menigte.

— Brinio heeft me gezonden, vervolgde Frieda. Hij heeft den ganschen nacht niet geslapen, maar liep onrustig rond. En daar straks bekende

hij mij de waarheid. Hij wilde niet, dat Massa voor hem zou sterven. Eenigen tijd geleden had Brinio onze koe verdubbeld. We waren arm en dat kon mijn broeder niet verdragen.

Op een avond bracht hij twee koeien. Hij vertelde mij, dat hij ze gewonnen had met de teerlingen, door zich bij verlies als slaaf te stellen van een rijken landbouwer. Maar daar straks deelde hij mij de waarheid mee. Hij had het geheim van den opstand aan Sabinus en Cotta verraden in ruil van twee koeien en goud. Maar hij zag gewonden en dooden van onzen stam en toen kreeg hij wroeging. Ik moest van hem hier de waarheid komen zeggen. Hij zelf is met de koeien naar de Romeinen en zal dan voor altijd ons land verlaten. En dood nu ook mij, zijn zuster! riep Frieda uit.

Van schaamte over het gedrag van Brinio zonk ze op de knieën.

— Brinio moet hier sterven! riep iemand uit de menigte.

Maar wie zou hem gaan halen in het vijandelijk kamp!

— Dood mij! herhaalde Frieda.

— Neen, wedervoer Ambiorix. Gij hebt geen schuld en gij zijt ons eerlijk alles komen vertellen. Massa, gij zijt valsch beschuldigd. Waar is uw betichter?

De jonge man, die beweerd had, Massa uit het kamp te hebben zien komen, werd naar voren ge-

duwd. Bleek en bevend stond hij daar. En nu moest hij bekennen gelogen te hebben.

Ambiorix had geen medelijden met hem. Hij liet den valschen getuige wegleden en dooden.

De heftige aanklagers van Massa waren nu beschaamd.

— Ons volk heeft zijn kalmte en rede verloren! riep Massa uit.

Waardig ging hij heen.

Ambiorix richtte Frieda op.

— Ge zult in mijn huis verblijven, zei hij. Niemand zal u daar leed doen.

Brinio had inderdaad de koeien naar het kamp gebracht. Sabinus en Cotta lieten hem binnen.

— Ik breng den prijs van mijn verraad terug, zei hij. Ik ben een eerlooze.

Sabinus vroeg naar de verdere plannen der Eburonen.

— Geen woord zou ik nog over mijn stam vertellen! snauwde Brinio hem toe.

Sabinus beloofde hem goud. Maar Brinio haalde een beursje uit zijn zak en slingerde het den bevelhebber in het gelaat.

— Hier is uw goud! schreeuwde hij. Mogen de goden u verjagen!

Sabinus was kwaad over deze beleediging en veroordeelde Brinio om voor de Romeinen aan de wallen te werken.

De jonge man weigerde dit te doen. Een opzich-

ter sloeg hem. Brinio viel hem aan. De soldaten doodden hem met hun zwaarden.

Zoo boette de ongelukkige voor zijne schuld.

V.

De Eburonen gaven den strijd niet op. De Romeinsche soldaten konden niet meer uitgaan om schattingen te innen. Het was hun niet mogelijk de levensmiddelen aan te vullen.

Sabinus en Cotta moesten besluiten een uitval te doen om de opstandelingen te verpletteren.

Maar de Eburonen loerden daarop. En Ambiorix had zijn benden in hinderlaag gesteld.

Ze vielen de Romeinen aan en versloegen ze. Veel dooden bleven op het veld liggen. De overlevenden met beide aanvoerders namen de vlucht.

Ambiorix voerde nu het groote plan uit. Met zijn strijders rukte hij op naar het land der Nerviërs. De Aduatieken steunden hem. Bij de Nerviërs, waar nu Bergen ligt, was het Romeinsche kamp van Cicero. Dit werd belegerd. En ook hier kwam gebrek.

Maar Julius Cesar zelf kwam ter hulp.

Er was verdeeldheid onder de stammen. De Nerviërs wilden een van de hunnen tot aanvoerder en een jonge man verving Ambiorix.

Cesar versloeg de bondgenooten. Ambiorix

moest met de rest van zijn leger terug naar zijn land.

Men besloot in de bosschen een wanhopig verzet te bieden, moest Cesar tot hier komen.

Op een avond zat Ambiorix in zijn woning, in droevig gemijmer. Het was niet gegaan zooals hij wenschte! De Romeinen bleven overal meester. Zou men ze hier weg kunnen houden?

De hoofdman twijfelde, doch hij wilde op zijn post blijven.

Daarover mijmerde hij.

Eensklaps trad Frieda binnen. Ze was eenige dagen weg geweest.

— Meester, zei ze, ik heb een boodschap voor u.

— O, zijt ge daar! riep Ambiorix uit. Ik meende, dat ge de vlucht hadt genomen.

— Neen, meester, zoo ondankbaar zou ik niet zijn. Ware ik een man, ik had meegestreden om de schuld van mijn broeder te boeten. Maar nu heb ik toch mijn volk willen dienen. Ik ben ver weg geweest om te bespieden. En ik kan u meedeelen, dat de vijand snel nadert, met den gevreesden opperbevelhebber.

— Julius Cesar!

— Ja, meester. Ik heb vernomen van slaven die ze meevoeren, dat de vijand heel ons volk wil uitroeien.

— Ha, is dat het plan?

— Zij hebben mij gezegd, dat die bevelhebber dikwijls uw naam noemt in gramschap en niet rusten wil, vóór hij u gestraft heeft.

Ambiorix dankte Frieda voor haar trouw. Het meisje had in zijn huis bescherming gevonden.

De hoofdman wapende zich en ging uit. Dien nacht werd in het Heilig bosch weer een vergadering gehouden.

De Eburonen besloten zich hardnekkig te verdedigen.

Ze wachten de Romeinen af. Julius Cesar verdeelde zijn groot leger in afdeelingen en iedere bende moest een deel van het land der Eburonen verwoesten. Het was geen oorlog maar een wraaktocht.

Ambiorix en zijn volk vielen wel afdeelingen aan, doch, hoe dapper ze streden, ze konden niet op tegen de overmacht. Sloegen ze hier een bende uiteen, elders verschenen andere afdeelingen. En deze gingen wreed te werk. Hoeven en hutten werden verbrand, de vrouwen en kinderen onbarmhartig gedood.

Steeds verminderde het getal Eburonen. Ambiorix was voortdurend in het heetste van den strijd. Hij bleef gespaard.

Eindelijk vluchtten de laatsten van zijn bende heen. Het land lag nu verwoest en ontvolkt.

Massa kwam bij Ambiorix.

— Er is 'n groote prijs op uw hoofd gesteld, zei hij. Ik hoorde het toen ik verscholen zat in een bosch. Er zijn eenige lafaards van ons volk, die u overleveren willen.

Ambiorix keek droevig den grijsaard aan.

— Eens hebt gij de waarheid voorspeld, Massa, sprak hij. Maar Cesar zal mijn hoofd niet hebben. Willen we vertrekken over de rivieren?

Dien dag trouwde Frieda met Wenner, die erg gewond was geweest.

Met hen, Massa en nog enkele getrouwen, zwierf Ambiorix door de bosschen heen... Julius Cesar kreeg den hoofdman der Eburonen niet in handen.

Maar nooit hoorde men nog van Ambiorix. Als banneling stierf hij.

Te Tongeren staat nu zijn standbeeld.

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. Al de verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagencoers. — 452. Uit een Gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsman. — 459. De Heldin van Maastricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De wraak van den Eskimo. — 462. De schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het IJs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Grootte Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Roover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. Lina, de Smokkelaarster. — 470. Tweemaal Gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Djees, de Schoolier. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtreiziger. — 478. De Kinderen van den Visscher. — 479. Een vlucht in Rusland. — 480. Het Turfschip van Breda. — 481. Kerstmis in Sneeuw en IJs. — 482. Een vreemde Oudejaarsavond. — 483. De Tooveres van het IJs. — 484. Een Cow-Boy in de Gevangenis. — 485. De Jonge Strandlooper. — 486. Een Wonderbare Terugkeer. — 487. Het gestoorde Kamp. — 488. Een blijde Wederkomst. — 489. Het geheim van het Krasienhof. — 490. De Ridder met het Zilveren Kruis. — 491. De Heldin van den Vuurtoren. — 492. Koning Albert I. — 493. Koning Leopold III. — 494. Het Licht in de Duinen. — 495. Voetballers in Amerika. — 495bis. Koning Albert aan den IJzer. — 496. Vaders Vlucht. — 497. Een Martelares. — 497bis. Te Marche-les-Dames. — 498. De Jonge Verstekeling. — 498bis. De wraak van den Verstooteling. — 499. Ada's Avonturen. — 500. Uit het leven van A. Hans. — 501. Een zonderlinge vergissing. — 502. Een Vlaamsche knaap in oorlogstijd. — 503. De jonge wildstroeper. — 504. De bannelingen van Dinant. — 505. De zes honderd Franchimonteezen. — 506. Een nacht in het veerhuis. — 507. Het spook van Leffinge. — 508. De reis met het schoolschip. — 509. De gestoorde zeereis. — 510. De jonkvrouw van het Veen. — 511. Het spookhof. — 512. Het leed van Magda. — 513. Everaard Tserclaes. — 514. De Alweter. — 515. De strooper van het Zoniënwoud. — 515bis. Peter Benoit. — 516. Oorlogswoeker. — 517. De ondergang van Lombardzijde. — 518. Te laat. — 519. De opperbaas. — 520. 't Geheim van de schuur. — 521. De arme nicht. — 522. De avonturen van Klaas Wens. — 523. De ondergang van Vremdijke. — 524. De martelares Miss Cavell. — 525. De Boef van Elsloo. — 526. De verrader van Aubel. — 527. De Hulp van den Renner. — 528. Schipbreuk van de Méduse. — 529. Zijn eer hersteld. — 530. De redder van den Koning. — 531. De verlaten Koning.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

Derde druk.

Nr. 227.

A. Hans

Verdreven uit zijn Land

